

Oponentský posudok bakalárskej práce

Pohľad zkušených učiteľů na šikanu a narušené vzťahy ve třídě

Katedra psychologie, Pedf UK, Praha 2015

Predkladanú bakalársku prácu tvorí 117 strán vrátane príloh a zoznamu literatúry, vlastný text nepresahuje hranicu odporúčanej dĺžky práce. Z formálneho hľadiska je práca písaná vhodným jazykom. Autorka používa jednoznačné formulácie a uvedené literárne zdroje cituje správne. Práca obsahuje všetky povinné súčasti a je rozdelená na dve hlavné časti : teoretickú a empirickú, pričom obe časti sú členené do kapitol a podkapitol.

V teoretickej časti autorka začína všeobecnými poznatkami o šikane, ktorú považuje za celospoločenský problém a dostáva sa k šikane objavujúcej sa v špecifickom prostredí – školskej triede. Ponúka ucelený pohľad na jednotlivé štádiá prejavov šikany, predstavuje charakteristické znaky aktérov a zúčastnených strán a taktiež predstavuje bežne využívané postupy škôl a školských zariadení, ktoré poskytujú pomoc vo forme „liečenia“ šikany.

Autorka pracuje s relevantnými českými a zahraničnými zdrojmi, odkazuje sa taktiež na legislatívu. Rozsah dostupnej literatúry (najmä zahraničnej) zaoberajúcej sa šikanou, jej špecifikami v detskej skupine, či jej prevenciou je nemalý, no pre potreby bakalárskej práce je autorkin výber dostačujúci. Odkazuje na domáce, ale najmä na zahraničné výskumy, ktoré sa obdobnými myšlienkami zaoberali a na začiatku empirickej časti tak prechádza k stanoveniu cieľa svojho výskumného snaženia.

Cieľom práce má byť poukázanie na praktickú stránku riešenia šikany a zistenie toho, akým spôsobom „vníma a rieši šikanu profesionál“.

Výskumnú otázku, špecifikuje konkrétne, neudáva však žiadne vlastné hypotézy.

Dizajn výskumu je popísaný jasne a zrozumiteľne. Autorka vysvetľuje ako je uskutočnená forma zberu materiálu. Veľkosť výskumnej vzorky je jediné, čo sa dá empirickej stránke práce vytknúť. Autorka však tento nedostatok vníma a na veľkosť svojho výskumného súboru pamätá i pri záveroch, ktoré z dát vyvodzuje.

Prezentácii i analýze získaných dát venuje autorka dostatok priestoru, získaný materiál ako aj interpretáciu výsledkov predkladá systematicky, s ohľadom na tri hlavné výskumné otázky (*ako učiteľ vníma šikanu; aké vlastnosti učiteľa sú pre riešenie šikany potrebné; aké metódy prevencie a riešenia šikany učiteľ volí*), ako aj na čiastkové závery vyplývajúce z analýzy dát (*identifikačné znaky šikany, profil páchatel'a a obeť, spolupráca s rodičmi, atd.*) Domnievam sa, že autorka pre potreby bakalárskej práce získaný materiál plne využila.

Z jej výsledkov okrem iného vyplýva aj to, že skúsený učiteľ na riziko šikany v triede myslí a pracuje často preventívne, v snahe predísť prípadnému rozbehnutiu sa nevhodného správania detí. Učiteľky vo výskumnej vzorke hovorili o snahe vytvoriť si s deťmi v triede akýsi bezpečný komunikačný kanál (ponúkanie anonymného rozhovoru v kabinete, linka dôvery, atd.), vďaka ktorému by deti mali mať možnosť zdôveriť sa im s aktuálne zažívanými problémami.

Otázkou ostáva nakoľko je takýto výsledok špecifický pre jej výskumnú skupinu. Myslím si, že zopakovanie podobne ladeného výskumu na väčšej vzorke, ktorá by ponúkla i mužský pohľad, by mohlo priniesť generalizujúcejšiu odpoveď na to, ako sa v praxi pracuje s prevenciou, diagnostikou a riešením šikany. Zaujímavým rozšírením práce by bolo, keby sa autorka zamerala na to, ako sa učiteľovi pracuje v triede ďalej. Je jeho správanie sa v triede, či v kontakte s konkrétnymi aktérmi nejako pozmenené? Čo mu takáto skúsenosť prináša do jeho ďalšej práce?

Ďalším zaujímavým výsledkom je fakt, že páchatel' a obeť vykazujú v istých bodoch podobné charakteristiky. Konkrétne ide o problematiku rodinné prostredie, ktoré sa podľa učiteľiek vyskytuje na oboch stranách. Je nejaký rozdiel v problematiku prostredí páchatel'a a obeť?

Za veľké plus práce považujem to, že autorka v prílohách uvádza prepisy rozhovorov, čím umožňuje detailný vhl'ad do toho, akým spôsobom pracovala a čo považovala za smerodajné. Autorka si podľa mňa vybrala zaujímavú oblasť skúmania a k otázkam dizajnu i analýze dát pristupovala starostlivo.

Bakalársku prácu odporúčam k obhajobe.

V Prahe, dňa 15.05.2015

Lenka Horková